

Paskelbtas Id	: C-671/23
Dokumento numeris	: 1
Registro numeris	: 1273771
Pateikimo data	: 13/11/2023
Įrašymo į registrą data	: 14/11/2023
Dokumento tipas	: Prašymas priimti prejudicinį sprendimą
Pateikimo per e-Curia referencinis numeris	: Procesinis dokumentas DC196834
Rinkmenos numeris	: 1
Pateikėjas	: Rodzienė Violeta (J362376)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

N U T A R T I S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. lapkričio 8 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Ryčio Krasausko, Ivetos Pelienės, Mildos Vainienės, Dalios Višinskienės ir Skirgailės Žalimienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo M ir atsakovo Lietuvos banko apeliacinius skundus dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. rugsėjo 21 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo M skundą atsakovui Lietuvos bankui dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Išplėstinė teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Byloje ginčas kilo tarp pareiškėjo M, kuris yra elektroninių pinigų įstaiga (toliau – ir pareiškėjas), ir atsakovo Lietuvos banko (toliau – ir atsakovas) dėl Lietuvos banko Finansų rinkos priežiūros tarnybos direktorės 2020 m. lapkričio 13 d. sprendimo Nr. V 2020/(34.3.E-3400)-419-7 „Dėl poveikio priemonės taikymo M“ (toliau – ir Sprendimas) dalių panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Teisinis pagrindas. Sąjungos teisė

2. 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (toliau – ir Direktyva 2015/849) 59 straipsnyje nurodyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad šis straipsnis būtų taikomas bent tais atvejais, kai įpareigotieji subjektai šiurkščiai, pakartotinai, sistemingai arba keliais iš šių būdų pažeidžia reikalavimus, išdėstytus:

- a) 10–24 straipsniuose (deramas klientų tikrinimas);
- b) 33, 34 ir 35 straipsniuose (pranešimas apie įtartinus sandorius);
- c) 40 straipsnyje (įrašų saugojimas) ir
- d) 45 ir 46 straipsniuose (vidaus kontrolė).

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytais atvejais būtų galima taikyti bent šias administracines sankcijas ir priemones: <...> e) maksimalias administracines pinigines baudas, kurių suma būtų bent du kartus didesnė už dėl pažeidimo gautą naudą, jeigu tokią naudą galima nustatyti, arba siektų bent 1 000 000 EUR.

3. Valstybės narės užtikrina, kad, nukrypstant nuo 2 dalies e punkto, tais atvejais, kai atitinkamas įpareigotasis subjektas yra kredito įstaiga arba finansų įstaiga, taip pat būtų galima taikyti šias sankcijas:

a) juridinio asmens atžvilgiu – maksimalias administracines pinigines sankcijas, kurių dydis būtų bent 5 000 000 EUR arba 10 % bendros metinės apyvartos pagal naujausias turimas valdymo organo patvirtintas ataskaitas; tuo atveju, kai įpareigotasis subjektas yra patronuojančioji įmonė arba patronuojančiosios įmonės patronuojamoji įmonė, kuri turi rengti konsoliduotąsias finansines ataskaitas pagal Direktyvos 2013/34/ES 22 straipsnį, atitinkama bendra metinė apyvarta – tai bendra metinė apyvarta arba atitinkamos rūšies pajamos pagal susijusias apskaitos direktyvas, remiantis naujausiomis turimomis konsoliduotosiomis ataskaitomis, patvirtintomis pagrindinės patronuojančiosios įmonės valdymo organo;

b) fizinio asmens atžvilgiu – maksimalias administracines pinigines sankcijas, kurių dydis būtų bent 5 000 000 EUR, o tose valstybėse narėse, kurių valiuta nėra euro, – atitinkama suma nacionaline valiuta pagal valiutos keitimo kursą 2015 m. birželio 25 d.

4. Valstybės narės gali kompetentingoms institucijoms suteikti įgaliojimus, be 2 dalies a–d punktuose nurodytų sankcijų, taikyti papildomų rūšių administracines sankcijas arba administracines pinigines baudas, kurių dydis viršija 2 dalies e punkte ir 3 dalyje nurodytas sumas.“

3. Direktyvos 2015/849 59 konstatuojamojoje dalyje, be kita ko, pažymėta, jog, perkeldamos šią direktyvą į nacionalinę teisę, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad administracinių sankcijų bei priemonių pagal šią direktyvą ir baudžiamųjų sankcijų pagal nacionalinę teisę taikymas nepažeistų principo *ne bis in idem*.

4. Direktyvos 2015/849 5 straipsnyje nurodyta: „Siekdamos užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, valstybės narės šios direktyvos taikymo srityje gali priimti arba palikti galioti griežtesnes nuostatas, neviršydamos Sąjungos teisėje nustatytų apribojimų.“

Teisinis pagrindas. Nacionalinė teisė

5. Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (2018 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XIII-1440 redakcija, toliau – ir PPTFPĮ) 39 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta: „Lietuvos bankas ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba turi teisę finansų įstaigai ar užsienio finansų įstaigos filialui skirti šias baudas: <...> 2) už šio įstatymo pažeidimus, kai finansų įstaiga ar užsienio finansų įstaigos filialas sistemingai pažeidžia šį įstatymą arba padaro vieną šiurkštų šio įstatymo pažeidimą, arba šį įstatymą pažeidžia pakartotinai per vienus metus nuo poveikio priemonės už šio įstatymo pažeidimą paskyrimo – nuo 0,5 iki 10 procentų bendrųjų

metinių pajamų (jeigu 10 procentų bendrųjų metinių pajamų yra daugiau kaip 5 100 000 eurų), arba nuo 2 000 iki 5 100 000 eurų (jeigu 10 procentų bendrųjų metinių pajamų yra mažiau kaip 5 100 000 eurų);“

6. PPTFPĮ 34 straipsnyje nustatyta:

„1. Šiurkščiu šio įstatymo pažeidimu laikoma:

1) kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimų, nurodytų šio įstatymo 9–15 straipsniuose, nesilaikymas;

2) pranešimo apie įtartinas pinigines operacijas ar sandorius reikalavimų, nurodytų šio įstatymo 16 straipsnyje, nesilaikymas;

3) informacijos saugojimo reikalavimų, nurodytų šio įstatymo 19 straipsnyje, nesilaikymas;

4) jeigu finansų įstaiga ar kitas įpareigotasis subjektas neturi nustatęs šio įstatymo 29 straipsnyje nurodytų vidaus kontrolės procedūrų.

2. Sistemingu šio įstatymo pažeidimu laikoma:

1) kai šio įstatymo pažeidimas padaromas 3 ir daugiau kartų per metus nuo poveikio priemonės už šio įstatymo pažeidimą paskyrimo;

2) kai tuo pačiu metu nustatomi pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevenciją reglamentuojančių nuostatų pažeidimai, apimantys kelias reikalavimų grupes:

a) kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimus, nurodytus šio įstatymo 9–15 straipsniuose;

b) pranešimo apie įtartinas pinigines operacijas ar sandorius reikalavimus, nurodytus šio įstatymo 16 straipsnyje;

c) informacijos saugojimo reikalavimus, nurodytus šio įstatymo 19 straipsnyje;

d) vidaus kontrolės procedūrų reikalavimus, nurodytus šio įstatymo 29 straipsnyje.“

7. PPTFPĮ 2 straipsnio 7 dalyje pažymėta, kad „Finansų įstaigos – <...> Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatyme apibrėžtos elektroninių pinigų įstaigos <...>“.

8. PPTFPĮ 9 straipsnio 1 dalyje nurodyta: „Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, išskyrus asmenis, nurodytus šio straipsnio 3 ir 4 dalyse, privalo imtis priemonių ir nustatyti bei patikrinti kliento ir naudos gavėjo tapatybę: 1) prieš pradėdami dalykinius santykius; 2) prieš atlikdami vienkartinės ar kelias tarpusavyje susijusias pinigines operacijas arba sudarydami sandorius, kurių suma lygi arba viršija 15 000 eurų ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, nesvarbu, ar sandoris atliekamas vienos, ar kelių susijusių operacijų metu, išskyrus atvejus, kai kliento ir naudos gavėjo tapatybė jau yra nustatyta; 3) prieš atliekant valiutos keitimo operacijas (perkant arba parduodant valiutą) grynaisiais pinigais, jeigu perkamų arba parduodamų grynųjų pinigų suma lygi arba viršija 3 000 eurų sumą ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta, nesvarbu, ar sandoris atliekamas vienos, ar kelių susijusių operacijų metu; 4) vykdydami pinigų perlaidų grynaisiais pinigais paslaugas, kai siunčiamų ar gaunamų pinigų suma viršija 600 eurų ar ją atitinkančią sumą užsienio valiuta; 5) vykdydami ir priimdami pinigų pervedimus – vadovaudamiesi 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/847 dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1781/2006, nuostatomis; 6) kai kyla abejonių dėl anksčiau gautų kliento ir naudos gavėjo tapatybės duomenų teisingumo ar autentiškumo; 7) bet kuriuo kitu atveju, kai kyla įtarimų, kad yra, buvo ar bus vykdoma pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo veika.“

9. PPTFPĮ 9 straipsnio 13 dalyje nurodyta: „Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo metu privalo iš jų reikalauti dokumentų ir

kitų duomenų, kuriais remiantis finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams būtų suprantama kliento, kuris yra juridinis asmuo, valdymo struktūra ir veiklos pobūdis.“

10. PPTFPĮ 9 straipsnio 14 dalyje nustatyta: „Visais atvejais, kai yra nustatoma kliento ir naudos gavėjo tapatybė, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo iš kliento gauti informaciją apie kliento dalykinių santykių tikslą ir numatomą pobūdį.“

11. PPTFPĮ 9 straipsnio 16 dalyje nustatyta: „Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai visais atvejais privalo vykdyti nuolatinę kliento dalykinių santykių stebėseną, įskaitant sandorių, kurie buvo sudaryti tokių santykių metu, tyrimą, siekiant užtikrinti, kad vykdomi sandoriai atitiktų finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų turimą informaciją apie klientą, jo verslą, rizikos pobūdį ir lėšų šaltinį.“

12. PPTFPĮ 9 straipsnio 17 dalyje nurodyta: „Siekiant užtikrinti, kad kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo metu pateikti dokumentai, duomenys ar informacija yra tinkami ir aktualūs, jie finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų privalo būti nuolat peržiūrimi ir atnaujinami.“

13. PPTFPĮ 10 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta: „Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, nustatydami kliento – fizinio asmens tapatybę, kai ji nustatoma jam dalyvaujant fiziškai, reikalauja iš kliento – fizinio asmens Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės asmens tapatybės dokumento arba leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje, kuriame yra šie duomenys, patvirtinantys jo tapatybę: 1) vardas (vardai); 2) pavardė (pavardės); 3) asmens kodas (užsieniečiui – gimimo data (jeigu yra – asmens kodas ar kita šiam asmeniui suteikta unikali simbolių seka, skirta asmeniui identifikuoti, leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje numeris ir galiojimo laikas, jo išdavimo vieta ir data (taikoma užsieniečiams); 4) nuotrauka; 5) parašas (išskyrus atvejus, kai asmens tapatybės dokumente jis neprivalomas); 6) pilietybė (jeigu asmuo be pilietybės – valstybę, kuri išdavė asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą).“

14. PPTFPĮ 11 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodyta: „Kliento – fizinio asmens arba kliento – juridinio asmens atstovo ir naudos gavėjo tapatybę gali būti nustatyta klientui fiziškai nedalyvaujant tik šiais atvejais: <...> 4) naudojant elektronines priemones, leidžiančias tiesioginį vaizdo perdavimą vienu iš šių būdų:

a) tiesioginio vaizdo perdavimo metu užfiksuojamas tapatybę patvirtinančio dokumento arba jį atitinkančio leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje originalas ir kliento tapatybę patvirtinama naudojantis bent pažangiuoju elektroniniu parašu, atitinkančiu Reglamento (ES) Nr. 910/2014 26 straipsnyje nustatytus reikalavimus;

b) tiesioginio vaizdo perdavimo metu užfiksuojamas kliento veido atvaizdas ir kliento parodytas tapatybę patvirtinančio dokumento arba jį atitinkančio leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje originalas;“

15. PPTFPĮ 11 straipsnio 3 dalyje nustatyta: „Nustatydami kliento ir naudos gavėjo tapatybę klientui fiziškai nedalyvaujant, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo imtis šio įstatymo 9 straipsnyje nustatytų priemonių ir nustatyti bei patikrinti ir kliento, ir naudos gavėjo tapatybę, gauti šio įstatymo 10 ir 12 straipsniuose nurodytus duomenis, kliento ir naudos gavėjo tapatybei nustatyti panaudoti papildomas duomenis, dokumentus ar papildomą informaciją, kuri leistų įsitikinti kliento tapatybės autentiškumu, patikrinti, ar yra aplinkybių taikyti sustiprintą kliento tapatybės nustatymą.“

16. PPTFPĮ 14 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta: „Sustiprintas kliento tapatybės nustatymas atliekamas taikant papildomas kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo priemones: <...> 4) jeigu pagal finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų nustatytas rizikos vertinimo ir valdymo procedūras nustatoma didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo

rizika. Vertinant pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizikas, privalu vertinti šio straipsnio 10 dalyje nurodytus galimos didesnės pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizikos veiksniai;“

17. PPTFPĮ 14 straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punktuose įtvirtinta: „Atlikdami sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su politiškai pažeidžiamais (paveikiamais) asmenimis, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo: „2) gauti vyresniojo vadovo pritarimą dalykiniams santykiams su tokiais klientais užmegzti ar tęsti dalykinius santykius su klientais, kai jie tampa politiškai pažeidžiamais (paveikiamais) asmenimis; 3) imtis atitinkamų priemonių turto ir lėšų, susijusių su dalykiniais santykiais arba sandoriu, šaltiniui nustatyti;“

18. PPTFPĮ 14 straipsnio 5 dalyje nurodyta: „Taikydami sustiprintą kliento tapatybės nustatymą Europos Komisijos ir Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu nustatytoje didelės rizikos trečiojoje valstybėje gyvenantiems fiziniams asmenims ar ten įsteigtiems juridiniams asmenims bei tais atvejais, kai pagal finansų įstaigų ar kitų įpareigotųjų subjektų nustatytas rizikos vertinimo ir valdymo procedūras nustatoma didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, vadovaudamiesi šioje dalyje nurodytomis procedūromis, savo nuožiūra imasi vienos ar kelių papildomų kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo priemonių kylančiai rizikai mažinti ir privalo: 1) gauti vyresniojo vadovo pritarimą dalykiniams santykiams su šiais klientais užmegzti ar tęsti dalykinius santykius su šiais klientais; 2) imtis atitinkamų priemonių turto ir lėšų, susijusių su dalykiniais santykiais arba sandoriu, šaltiniui nustatyti; 3) vykdyti sustiprintą nuolatinę dalykinių santykių su šiais klientais stebėseną.“

19. PPTFPĮ 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta: „Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, nustatę, kad jų klientas atlieka įtartinę piniginę operaciją ar sandorį, nepaisydami piniginės operacijos ar sandorio sumos, privalo tą operaciją ar sandorį sustabdyti (išskyrus atvejus, kai dėl piniginės operacijos ar sandorio pobūdžio, jų atlikimo būdo ar kitų aplinkybių to padaryti objektyviai neįmanoma) ir ne vėliau kaip per 3 darbo valandas nuo piniginės operacijos ar sandorio sustabdymo apie šią operaciją ar sandorį pranešti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai, o advokatai ar advokatų padėjėjai – Lietuvos advokatūrai (jeigu dėl piniginės operacijos ar sandorio pobūdžio, jų atlikimo būdo ar kitų aplinkybių piniginė operacija ar sandoris nebuvo sustabdytas, – per 3 darbo valandas nuo įtartinos piniginės operacijos ar sandorio nustatymo). Tokios operacijos ir sandoriai objektyviai nustatomi finansų įstaigoms ir kitiems įpareigotiesiems subjektams atkreipiant dėmesį į tokią klientų veiklą, kuri, jų nuomone, dėl savo pobūdžio gali būti susijusi su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimu, vykdamt kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymą ir nuolatinę kliento dalykinių santykių stebėseną, įskaitant sandorių, kurie buvo sudaryti tokių santykių metu, tyrimą, kaip tai nustatyta šio įstatymo 9 straipsnyje, ir atsižvelgiant į Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos patvirtintus įtartinių piniginių operacijų ar sandorių atpažinimo kriterijus.“

20. PPTFPĮ 22 straipsnio 1 dalyje nurodyta: „Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo paskirti vadovaujančius darbuotojus, kurie organizuotą šiame įstatyme nustatytą pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą ir bendradarbiautų su Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba. Kai finansų įstaigoms ar kitiems įpareigotiesiems subjektams vadovauja valdyba, finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo paskirti valdybos narį, kuris organizuotą šiame įstatyme nustatytą pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemonių įgyvendinimą, ir vadovaujančius darbuotojus, kurie bendradarbiautų su Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba. Apie tokių darbuotojų ir valdybos narių

paskyrimą ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo jų paskyrimo ar pakeitimo turi būti raštu pranešta Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai.“

21. PPTFPI 22 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo imtis tinkamų priemonių, kad atitinkami jų darbuotojai žinotų apie šio įstatymo pagrindu galiojančias nuostatas. Tokios priemonės apima atitinkamų darbuotojų dalyvavimą specialiose tęstinėse mokymo programose, kuriose jie būtų mokomi atpažinti veiksmus, kurie gali būti susiję su pinigų plovimu ir (ar) teroristų finansavimu, ir jiems būtų nurodoma, kaip elgtis tokiais atvejais.“

22. PPTFPI 29 straipsnio 1 dalies 2, 3, 4, 8, 9, 10 punktuose nurodyta: „Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai privalo nustatyti atitinkamą vidaus politiką ir vidaus kontrolės procedūras, susijusias su: <...>

2) rizikos vertinimu, rizikos valdymu, atsižvelgiant į šio straipsnio 2 dalyje nustatytas rizikos rūšis.

3) dalykinių santykių ir (arba) operacijų stebėsenos organizavimu;

4) tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimu;

8) kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo informacijos atnaujinimu.

9) mokymų darbuotojams organizavimu, siekiant juos tinkamai supažindinti su pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos reikalavimais;

10) funkcijų finansų rinkos dalyvio įstaigoje įgyvendinant pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos priemones pasiskirstymu, taip pat informacijos apie reikalavimų vykdymą valdymu ir komunikacija.“

23. PPTFPI 29 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika turi būti vertinama išskiriant bent šias rizikos rūšis: 1) kliento rizika; 2) produktų, paslaugų rizika ir (arba) operacijų rizika; 3) šalies ir (arba) geografinio regiono rizika.

24. PPTFPI 29 straipsnio 3 dalies 4 punkte įtvirtinta, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytos vidaus kontrolės procedūros turi būti parengtos atsižvelgiant į Europos priežiūros institucijų gaires dėl rizikos veiksnių, į kuriuos reikia atsižvelgti, ir dėl priemonių, kurių reikia imtis tais atvejais, kai tikslinga taikyti sustiprinto klientų tapatybės nustatymo priemones.

25. PPTFPI 29 straipsnio 7 dalyje nurodyta, jog „Finansų įstaigų ir kitų įpareigotųjų subjektų rizikos, susijusios su pinigų plovimu ir (arba) teroristų finansavimu, valdymas turi būti neatskiriama bendros rizikos valdymo sistemos dalis. Finansų įstaigos ir kiti įpareigotieji subjektai, atsižvelgdami į savo veiklos mastą ir pobūdį, turi įdiegti procedūras ir sistemas, skirtas pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizikai nustatyti, vertinti bei valdyti, ir veiksmingas šios rizikos mažinimo priemones.“

26. Kaip nurodyta PPTFPI priede, šiuo įstatymu yra įgyvendinama, be kita ko, Direktyva 2015/849.

27. Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo (2018 m. gruodžio 20 d. įstatymo Nr. XIII-1854 redakcija, toliau – ir Lietuvos banko įstatymas) 43³ straipsnio 7 – 10 dalyse nurodyta:

„7. Lietuvos bankas, priimdamas sprendimą dėl poveikio priemonės taikymo, parinkdamas konkrečią poveikio priemonę (priemones) ir jos (jų) dydį, atsižvelgia į: 1) nustatyto pažeidimo sunkumą ir trukmę; 2) dėl pažeidimo asmens gautų pajamų, kitokios turtinės naudos, išvengtų nuostolių ar padarytos žalos dydį, jeigu jį įmanoma nustatyti; 3) juridinio asmens kaltę, fizinio asmens kaltės formą ir rūšį, taip pat asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, finansinį pajėgumą; 4) asmens, kuriam taikoma poveikio priemonė, padarytus ankstesnius pažeidimus ir jam taikytas poveikio priemones, taip pat bendradarbiavimą su Lietuvos banku atliekant teisės akto pažeidimo tyrimą; 5) šiame ir kituose finansų rinką reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytas

atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes; 6) nustatytų teisės aktų pažeidimų ir numatomos taikyti poveikio priemonės (priemonių) pasekmes finansų rinkos stabilumui ir patikimumui; 7) priemonės, kurių asmuo, kuriam taikoma poveikio priemonė, imasi, kad ateityje pažeidimas nesikartotų; 8) kitas finansų rinką reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytas arba kitas svarbias aplinkybes.

8. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo, įtariamas teisės akto pažeidimo padarymu, savo noru užkerta kelią neigiamoms pažeidimo pasekmėms, atlygina nuostolius arba ištaiso padarytą žalą, bendradarbiauja su Lietuvos banku, aktyviai padeda išsiaiškinti pažeidimo aplinkybes. Lietuvos bankas gali nutarti atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikyti ir kitas šioje dalyje nenurodytas aplinkybes.

9. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo, įtariamas teisės akto pažeidimo padarymu, pažeidimą padaro tyčia, kliudo atlikti patikrinimą, slepia padarytą teisės akto pažeidimą, tęsia pažeidimą nepaisydamas to, kad Lietuvos bankas buvo atkreipęs dėmesį į prižiūrėjo finansų rinkos dalyvio pažeidimus ar veiklos trūkumus, arba pakartotinai padaro tokį patį pažeidimą. Laikoma, kad teisės akto pažeidimas padarytas pakartotinai, jeigu asmuo, įtariamas teisės akto pažeidimo padarymu, per paskutinius 12 mėnesių nuo sprendimo, kuriuo buvo paskirta poveikio priemonė, įsigaliojimo dienos padarė tokį patį teisės akto pažeidimą. Padarius pakartotinį pažeidimą, šioje dalyje nustatytas terminas skaičiuojamas iš naujo. Į šioje dalyje nurodytas sunkinančias aplinkybes neatsižvelgiama, kai jos yra pažeidimą kvalifikuojančios aplinkybės.

10. Kai taikoma poveikio priemonė yra bauda, konkretus skiriamos baudos dydis nustatomas trimis etapais, atsižvelgiant į bazinį baudos dydį ir šio straipsnio 7, 8 ir 9 dalyse nustatytas aplinkybes. Pirmuoju etapu, atsižvelgiant į nustatyto pažeidimo sunkumą ir trukmę, nustatomas bazinis baudos dydis negali viršyti 50 procentų maksimalaus už tokį pažeidimą galimos skirti baudos dydžio. Antruoju etapu bazinis baudos dydis, jeigu yra pagrindas, mažinamas arba didinamas atsižvelgiant į lengvinančias ir sunkinančias bei kitas asmens padėtį gerinančias arba bloginančias aplinkybes. Jeigu nustatomos vien lengvinančios ar kitos asmens padėtį gerinančios aplinkybės, bazinis baudos dydis yra mažinamas, o jeigu nustatomos vien tik sunkinančios ar kitos asmens padėtį bloginančios aplinkybės, bazinis baudos dydis yra didinamas. Kai yra tiek atsakomybę lengvinančių ar kitų asmens padėtį gerinančių, tiek ir atsakomybę sunkinančių ar kitų asmens padėtį bloginančių aplinkybių, bazinis baudos dydis mažinamas arba didinamas atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą. Trečiuoju etapu pirmuoju ir antruoju etapais nustatytas baudos dydis, jeigu yra pagrindas, mažinamas arba didinamas atsižvelgiant į būtinumą užtikrinti poveikio priemonės proporcingumą, atgrasomąjį poveikį ir į kitas reikšmingas, tačiau pirmuoju ir antruoju etapais nevertintas aplinkybes. Priežiūros institucija, vadovaudamasi šio straipsnio nuostatomis, priima baudos apskaičiavimo taisykles nustatanti teisės aktą.“

28. Baudų apskaičiavimo aprašo, patvirtinto Lietuvos banko valdybos 2018 m. liepos 10 d. nutarimu Nr. 03-126 „Dėl Baudų apskaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Aprašas) 18.1 punkte nurodyta, jog „jeigu Lietuvos bankui iki klausimo dėl poveikio priemonės taikymo svarstymo dienos yra pateikti duomenys, pagrindžiantys pažeidimo padarymu įtariamo asmens finansinę būklę, arba Lietuvos bankas tokius duomenis yra gavęs atlikdamas finansų rinkos arba grynųjų pinigų tvarkymo veiklos priežiūros funkciją ir apskaičiuotas baudos dydis, net įvertinus pagal Lietuvos banko įstatymo 43⁶ straipsnio nuostatas galimą baudos ar jos dalies mokėjimo išdėstymą, lemtų asmens nepajėgumą laiku sumokėti baudą, bauda mažinama. Į šią aplinkybę neatsižvelgiama, kai turima duomenų, kad asmens sunki finansinė būklė susijusi su jo veiksmais siekiant, kad būtų paskirta mažesnė bauda, arba yra kitų aplinkybių, dėl kurių baudos mažinimas remiantis šia aplinkybe nebūtų suderinamas su Aprašo 2 punkte nurodytais tikslais“.

29. Finansų rinkos dalyviams skirtų nurodymų, kuriais siekiama užkirsti kelią pinigų plovimui ir (arba) teroristų finansavimui, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2015 m. vasario 12 d. nutarimu Nr. 03-17 (originali redakcija, toliau – ir Nurodymai) 4 punkte nustatyta: „Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikai vertinti finansų rinkos dalyviai turi įdiegti rizikos vertinimu pagrįstą metodą. Šis įdiegtas metodas turi padėti finansų rinkos dalyviams veiksmingai valdyti patiriamą pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo riziką.“

30. Nurodymų 30 punkte įtvirtinta: „Finansų rinkos dalyviai privalo skirstyti klientus, su kuriais yra užmegzti dalykiniai santykiai, į rizikos grupes pagal savo vidaus dokumentuose nustatytus klientų priskyrimo prie rizikos grupių kriterijus ir procedūras. Klientai gali būti priskirti prie kelių rizikos grupių, atsižvelgiant į įvairius kriterijus, pvz., registracijos šalį, vykdomos veiklos rūšį, atliekamų piniginių operacijų mastą.“

31. Nurodymų 31.3.4. punkte nurodyta: „Finansų rinkos dalyviai privalo vykdyti nuolatinę operacijų (sandorių) stebėseną ir nuolatinę kliento dalykinių santykių stebėseną, įskaitant: <...> 31.3. tai, kad ypač reikia kreipti dėmesį į: <...> 31.3.4. tai, ar finansų rinkos dalyvio klientas neįtrauktas į bendrą asmenų, jų grupių bei įmonių ir įstaigų, kurioms taikomos Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų finansinės sankcijos, sąrašą;“

32. Nurodymų 33 punkte įtvirtinta: „Finansų rinkos dalyviai turi užtikrinti, kad atliekant pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo rizikos vertinimą būtų vadovaujama naujausia ir tiksli informacija. Finansų rinkos dalyviai privalo nuolat peržiūrėti ir atnaujinti: 33.1. duomenis apie kliento ir naudos gavėjo tapatybę. Nustatant duomenų atnaujinimo periodiškumą būtina remtis rizika pagrįstu vertinimu; 33.2. didesnės rizikos klientų dalykinių santykių stebėsenos metu gautą informaciją.“

Reikšmingos faktinės aplinkybės

33. Nagrinėjamoje byloje ginčijamame Sprendime nurodyta, jog pareiškėjas, elektroninių pinigų įstaiga, padarė aštuonis PPTFPĮ ir Nurodymų pažeidimus. Atsakovas už nustatytus aštuonis pažeidimus paskyrė aštuonias baudas (už pažeidimus Nr. 1 – 3, 6 ir 7 po 55 000 Eur, už pažeidimus Nr. 4 ir 5 po 35 000 Eur ir už pažeidimą Nr. 8 skyrė 25 000 Eur baudą). Inspektuotas laikotarpis – 2019 m. balandžio 1 d. – 2020 m. kovo 31 d.

34. Atsakovas baudas skaičiavo remdamasis Lietuvos banko įstatymo 43³ straipsnio 10 dalies ir Aprašo nuostatomis ir, be kita ko, vertino, kad nustatyti pažeidimai Nr. 1 – 7 yra šiurkštūs ir sistemingi. Kiekvieną baudą atsakovas skaičiavo, atsižvelgdamas į įstatyme nustatytą maksimalų baudos dydį (5 100 000 eurų, kadangi 10 proc. bendrųjų įstaigos metinių pajamų buvo mažiau nei 5 100 000 eurų). Už kiekvieną iš pažeidimų Nr. 1, 2, 3, 6, 7, kuriuos laikė sunkiais, atsakovas nustatė 30 proc. maksimalaus baudos dydžio bazinius baudų dydžius, o už kiekvieną iš pažeidimų Nr. 4, 5, 8, kuriuos laikė apysunkiais, atsakovas nustatė 20 proc. maksimalaus baudos dydžio bazinius baudų dydžius. Šiuos bazinius baudų dydžius atsakovas mažino, atsižvelgdamas į lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, protingumo ir teisingumo principus, taip pat į tai, kad apskaičiuoti baudų dydžiai, atsižvelgiant į pareiškėjo bendrąsias metines pajamas, yra neproporcingai dideli, o pritaikius ir mažesnio dydžio sankcijas, šiuo atveju yra pagrindo tikėtis, kad bus užtikrinta pažeidimų prevencija ateityje.

35. Konstatuojant pirmąjį pažeidimą (Sprendimo 1.4 punktas) pažymėta, kad pareiškėjas inspektuojamuoju laikotarpiu vidaus procedūrose nenustatė visos veiklos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo (toliau – ir PPTF) rizikos vertinimo proceso ir neatliko visos veiklos PPTF rizikos vertinimo, pareiškėjo nustatytos ir praktikoje taikytos klientų rizikos vertinimo procedūros

neleido klientų tinkamai skirstyti į rizikos grupes, todėl pareiškėjas pažeidė PPTFPĮ 29 straipsnio 1 dalies 2 punkte, 2 dalyje, 3 dalies 4 punkte ir 7 dalyje bei Nurodymų 4 ir 30 punktuose nustatytus reikalavimus (toliau – ir pažeidimas Nr. 1).

36. Konstatuojant antrąjį pažeidimą (Sprendimo 2.4 punktas) nurodyta, kad pareiškėjo kliento tapatybės nustatymas, atliekamas nuotoliniu būdu, pasižymėjo reikšmingais trūkumais, pareiškėjas netinkamai nustatė dalies klientų – fizinių asmenų tapatybę, todėl pažeidė PPTFPĮ 9 straipsnio 1 dalies, 10 straipsnio 1 dalies, 11 straipsnio 1 dalies 4 punkto ir 3 dalies reikalavimus (toliau – ir pažeidimas Nr. 2).

37. Dėl trečiojo pažeidimo Sprendimo 3.4 punkte nurodyta, kad pareiškėjas neužtikrino tinkamo sustiprinto kliento tapatybės nustatymo taikymo didesnės rizikos grupės klientams, todėl pažeidė PPTFPĮ 14 straipsnio 1 dalies 4 punkte ir 5 dalyje nustatytus reikalavimus. Prieš užmezgant dalykinius santykius su politiškai pažeidžiamu (paveikiamu) asmeniu nebuvo gaunamas vyresniojo vadovo pritarimas tokiems santykiams pradėti; pareiškėjas nesiėmė atitinkamų veiksnių turto ir lėšų, susijusių su dalykiniais santykiais arba sandoriu, šaltiniui nustatyti, todėl pažeidė PPTFPĮ 14 straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punkto reikalavimus (toliau – ir pažeidimas Nr. 3).

38. Sprendimo 4.4 punkte konstatuota, kad pareiškėjo įdiegtos kliento pažinimo procedūros neleido užtikrinti, kad visais atvejais kliento dalykinių santykių tikslas ir pobūdis būtų aiškus ir suprantamas, pareiškėjas ne visada tinkamai vykdė pareigą suprasti kliento, kuris yra juridinis asmuo, veiklos pobūdį, todėl pažeidė PPTFPĮ 9 straipsnio 13 ir 14 dalyse nustatytus reikalavimus (toliau – ir pažeidimas Nr. 4).

39. Sprendimo 5.4 punkte nurodyta, kad inspektuojamuoju laikotarpiu pareiškėjas tinkamai neatnaujino kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo informacijos, todėl pažeidė PPTFPĮ 9 straipsnio 17 dalies, 29 straipsnio 1 dalies 8 punkto ir Nurodymų 33 punkto reikalavimus (toliau – ir pažeidimas Nr. 5).

40. Sprendimo 6.4 punkte konstatuota, jog pareiškėjas neužtikrino, kad sandoriai, sudaryti dalykinių santykių metu, atitiktų kliento veiklos profilį ir rizikos pobūdį; kadangi neatliko kompleksinės kliento sandorių bei mokėjimo operacijų analizės, pareiškėjas neturėjo pakankamai žinių apie klientui būdingą elgseną, kad galėtų tinkamai identifikuoti įtartinus sandorius ir operacijas, todėl pažeidė PPTFPĮ 9 straipsnio 16 dalies reikalavimą. Pareiškėjo įdiegtos kliento dalykinių santykių ir operacijų stebėsenos priemonės buvo nepakankamos, kad būtų tinkamai valdoma PPTF rizika, todėl pareiškėjas pažeidė PPTFPĮ 29 straipsnio 1 dalies 3 punktą bei 16 straipsnio 2 dalį (toliau – ir pažeidimas Nr. 6).

41. Sprendimo 7.4 punkte nurodyta, kad pareiškėjo įdiegtos vidaus kontrolės priemonės ir procedūros ne visais atvejais užtikrino tinkamą tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių reikalavimų įgyvendinimą, todėl pareiškėjas pažeidė PPTFPĮ 29 straipsnio 1 dalies 4 punkto ir Nurodymų 31.3.4 punkto reikalavimus (toliau – ir pažeidimas Nr. 7).

42. Sprendimo 8.4 punkte konstatuota, kad inspektuojamuoju laikotarpiu pareiškėjas nebuvo paskyręs valdybos nario, atsakingo už PPTFPĮ nustatytą PPTF prevencijos priemonių įgyvendinimą, todėl pažeidė PPTFPĮ 22 straipsnio 1 dalyje nustatytą reikalavimą. Pareiškėjo vidaus kontrolė PPTF rizikos valdymo srityje nebuvo pakankamai veiksminga, pareiškėjas neturėjo pakankamai žmogiškųjų išteklių ir tinkamai nekontroliavo su PPTF prevencijos sritimi susijusių procesų, dėl nustatytų mokymų organizavimo trūkumų darbuotojai, įgyvendinantys PPTF prevencijos priemones, nebuvo tinkamai supažindinami su PPTF prevencijos reikalavimų svarba, savo funkcijomis ir atsakomybe, todėl pareiškėjas pažeidė PPTFPĮ 22 straipsnio 2 dalies bei 29 straipsnio 1 dalies 9 ir 10 punktuose nustatytus reikalavimus (toliau – ir pažeidimas Nr. 8).

43. Pirmosios instancijos teismas 2021 m. rugsėjo 21 d. sprendimu pareiškėjo skundą tenkino iš dalies ir sumažino pareiškėjui paskirtą baudą iki 200 000 Eur, tačiau atmetė pareiškėjo argumentą, kad šiuo atveju turėjo būti konstatuotas vienas sistemingas PPTFPĮ pažeidimas.

44. Pareiškėjas M apeliaciniame skunde prašo panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria pareiškėjo skundas atmestas, ir pareiškėjo skundą tenkinti visiškai.

45. Atsakovas Lietuvos bankas apeliaciniame skunde prašo panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir pareiškėjo skundą atmesti.

Išplėstinė teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

II.

46. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra galutinės instancijos teismas administracinėms byloms (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 21 str.), todėl iškilus Europos Sąjungos institucijų priimtų teisės aktų aiškinimo ar galiojimo klausimui, kurį išnagrinėti būtina, kad sprendimas byloje būtų priimtas, jis privalo kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą (toliau – ir Teisingumo Teismas) su prašymu priimti prejudicinį sprendimą (SESV 267 straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 40¹ straipsnio 2 dalis).

47. Nagrinėjamoje byloje kyla klausimas, ar Direktyvos 2015/849 59 straipsnis turi būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias kompetentingai nacionalinei institucijai vieno patikrinimo metu nustatčius kelis tiek tos pačios, tiek skirtingų reikalavimų grupių pagal Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalies a – d punktus pažeidimus, kiekvienas iš pažeidimų yra laikomas atskiru sistemingu pažeidimu, ir už kiekvieną jų skaičiuojamos atskiros baudos, atsižvelgiant į nacionaliniame įstatyme, įgyvendinančiame Direktyvą 2015/849, nustatytą maksimalų baudos dydį.

48. Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog valstybės narės užtikrina, kad šis straipsnis būtų taikomas bent tais atvejais, kai įpareigotieji subjektai šiurkščiai, pakartotinai, sistemingai arba keliais iš šių būdų pažeidžia šios dalies a – d punktuose nurodytus reikalavimus. To paties straipsnio 2 dalies e punkte nustatyta, jog valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytais atvejais būtų galima taikyti bent šias administracines sankcijas ir priemones: <...> e) maksimalias administracines pinigines baudas, kurių suma būtų bent du kartus didesnė už dėl pažeidimo gautą naudą, jeigu tokią naudą galima nustatyti, arba siektų bent 1 000 000 EUR. To paties straipsnio 3 dalies a punkte yra nurodyta, jog valstybės narės užtikrina, kad, nukrypstant nuo 2 dalies e punkto, tais atvejais, kai atitinkamas įpareigotasis subjektas yra kredito įstaiga arba finansų įstaiga, taip pat būtų galima taikyti šias sankcijas: a) juridinio asmens atžvilgiu – maksimalias administracines pinigines sankcijas, kurių dydis būtų bent 5 000 000 EUR arba 10 % bendros metinės apyvartos pagal naujausias turimas valdymo organo patvirtintas ataskaitas. Taigi pagal šias Direktyvos 2015/849 nuostatas maksimalios administracinės pinigines sankcijos, kurių dydis būtų bent 5 000 000 EUR arba 10 % bendros metinės apyvartos, gali būti skiriamos finansų įstaigai, kai ji šiurkščiai, pakartotinai, sistemingai arba keliais iš šių būdų pažeidžia 59 straipsnio 1 dalies a – d punktuose nurodytus reikalavimus.

49. PPTFPĮ 39 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta, jog Lietuvos bankas turi teisę finansų įstaigai ar užsienio finansų įstaigos filialui skirti baudą nuo 2 000 iki 5 100 000 eurų (jeigu 10 procentų bendrųjų metinių pajamų yra mažiau kaip 5 100 000 eurų) už PPTFPĮ pažeidimus, kai

finansų įstaiga ar užsienio finansų įstaigos filialas sistemingai pažeidžia šį įstatymą arba padaro vieną šiurkštų šio įstatymo pažeidimą, arba šį įstatymą pažeidžia pakartotinai per vienus metus nuo poveikio priemonės už šio įstatymo pažeidimą paskyrimo. Pažymėtina, kad PPTFPĮ 39 straipsnio 1 dalies 2 punkte įtvirtinta formuluoatė „kai finansų įstaiga <...> sistemingai pažeidžia šį įstatymą arba padaro vieną šiurkštų šio įstatymo pažeidimą“ skiriasi nuo Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalies formuluoatės, kurioje nurodyta „kai įpareigotieji subjektai šiurkščiai, pakartotinai, sistemingai arba keliais iš šių būdų pažeidžia“, kadangi PPTFPĮ 39 straipsnio 1 dalies 2 punkte yra kalbama apie „vieną šiurkštų šio įstatymo pažeidimą“. Taigi kyla klausimas, ar nagrinėjamu atveju PPTFPĮ 39 straipsnio 1 dalies 2 punktas tinkamai įgyvendina Direktyvos 2015/849 59 straipsnį ir ar atsakovas Lietuvos bankas nagrinėjamoje byloje PPTFPĮ 39 straipsnio 1 dalies 2 punktą aiškina suderinamai su Direktyvos 2015/849 59 straipsniu.

50. Atsakovas Lietuvos bankas nagrinėjamoje byloje, remdamasis PPTFPĮ 39 straipsnio 1 dalies 2 punktu teigia, jog įstatymų leidėjo valia buvo nustatyti, kad bauda finansų įstaigai gali būti skiriama, kai padarytas bent vienas šiurkštus PPTFPĮ pažeidimas, tačiau analogiško reguliavimo sistemingo pažeidimo atveju nenumatyta, taigi sistemingu pažeidimas gali būti laikomas tik kai padaryti ir kiti PPTFPĮ pažeidimai, kaip nustatyta PPTFPĮ 34 straipsnio 2 dalyje. Atsakovas pažymi, kad Direktyvos 2015/849 nuostatomis buvo siekiama sugriežtinti PPTF prevencijos reikalavimus, kad ES būtų kaip įmanoma labiau sumažintos PPTF grėsmės ir jų sukeltos neigiamos pasekmės ekonomikai ir finansų sistemai. Atsakovo teigimu, kelių šiurkščių PPTF pažeidimų laikymas vienu šiurkščiu ar vienu sistemingu pažeidimu iš esmės neatitiktų minėtų Direktyva 2015/849 siekiamų tikslų. Pasak atsakovo, tokiu atveju finansų įstaigos, padariusios kelis PPTF pažeidimus, būtų suinteresuotos siekti, kad jie būtų laikomi sistemingais ir už šiuos pažeidimus būtų taikoma tik viena poveikio priemonė, taigi toks teisinio reguliavimo aiškinimas skatintų finansų rinkos dalyvius daryti šiurkščius ir sistemingus PPTF pažeidimus. Atsakovas taip pat teigia, kad kelis skirtingus pažeidimus laikant vienu pažeidimu, poveikio priemonės individualizavimas taptų neįmanomas, o neindividualizavus paskirtos baudos dėl kiekvieno pažeidimo (neįvertinus kiekvieno pažeidimo trukmės, sunkumo, kitų aplinkybių, nenurodžius konkrečios baudos) būtų apsunkintos galimybės gintis.

51. Pareiškėjas šioje byloje laikosi pozicijos, kad pagal PPTFPĮ 34 straipsnį pažeidimai yra skirstomi į šiurkščius arba sistemingą. Pasak pareiškėjo, nustačius kelis šiurkščius pažeidimus, turi būti konstatuojamas vienas sistemingas įstatymo pažeidimas, o už sistemingą pažeidimą gali būti skiriama tik viena bauda, kurios maksimalus dydis yra numatytas įstatyme (PPTFPĮ 39 str. 1 d. 2 p.). Pareiškėjas taip pat teigia, kad, lingvistiškai aiškinant PPTFPĮ 34 straipsnį, tam tikros reikalavimų grupės trūkumai (pavyzdžiui, kliento ir naudos gavėjo tapatybės nustatymo reikalavimų, nurodytų PPTFPĮ 9 – 15 str.) yra laikomi vienu šiurkščiu pažeidimu. Pareiškėjas nagrinėjamoje byloje taip pat nurodo, kad Sprendimu skyrus kelias baudas, buvo pažeistas *ne bis in idem* principas, kadangi pažeidimas nebuvo kvalifikuotas kaip vienas sistemingas, paskirtos kelios baudos už to paties straipsnio, analogiškų reikalavimų pažeidimus.

52. Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją direktyvos nuostatos turi būti įgyvendintos neginčijamai privalomą galią turinčiais aktais, konkrečiai, tiksliai ir aiškiai, kad būtų tenkinamas teisinio saugumo reikalavimas (2013 m. spalio 24 d. Sprendimo Komisija / Portugalija, C-151/12, EU:C:2013:690, 26 p. ir jame nurodyta jurisprudencija). Iš tiesų būtina, kad teisinė situacija, susidaranti dėl nacionalinių direktyvos perkėlimo priemonių, būtų pakankamai tiksli ir aiški, kad atitinkami privatūs asmenys galėtų žinoti savo teisių ir pareigų apimtį (šiuo klausimu žr. 2012 m. vasario 14 d. sprendimo *Flachglas Torgau*, C-204/09, EU:C:2012:71, 60 p.). Be to, pagal teisinio saugumo principą reikalaujama, be kita ko, kad teisės normos būtų aiškios, tikslios ir

nuspėjamo poveikio, ypač kai jos gali turėti neigiamų pasekmių fiziniams asmenims ir įmonėms (2019 m. balandžio 30 d. sprendimo *Italija / Taryba (Viduržemio jūros durklažuvių žvejybos kvota)*, C-611/17, EU:C:2019:332, 111 p. ir 2020 m. kovo 26 d. sprendimo *Hungeod ir kt.*, C-496/18 ir C-497/18, EU:C:2020:240, 93 p. ir jame nurodyta jurisprudencija, 2022 m. gegužės 12 d. sprendimo byloje *U.I. Srl prieš Agenzia delle dogane e dei monopoli – Ufficio delle dogane di Venezia*, C-714/20, ECLI:EU:C:2022:374, 59 – 61 p.).

53. Išplėstinė teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad, lyginant Direktyvos 2015/849 59 straipsnio ir PPTFPĮ 34 straipsnio 1 dalies tekstus, matyti tam tikras skirtumas, kadangi Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalyje kalbama apie atvejus, kai reikalavimų grupės, įtvirtintos a – d punktuose, yra pažeidžiamos šurkščiai, o PPTFPĮ 34 straipsnio 1 dalies 1 – 3 punktuose šurkštus pažeidimas yra apibrėžiamas kaip PPTFPĮ nuostatų, be kita ko, įgyvendinančių Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalies a – d punktuose įtvirtintus reikalavimus, pažeidimas, nenurodant kitų kiekybinių ar kokybinių tokio pažeidimo požymių, ir PPTFPĮ 34 straipsnio 1 dalies 4 punkte – kaip atvejis, kai finansų įstaiga ar kitas įpareigotasis subjektas neturi nustatęs šio įstatymo 29 straipsnyje nurodytų vidaus kontrolės procedūrų.

54. Pažymėtina, kad PPTFPĮ 34 straipsnio 2 dalies 2 punkto formuluotė „kai tuo pačiu metu nustatomi <...> pažeidimai, apimantys kelias reikalavimų grupes“, išplėstinės teisėjų kolegijos nuomone, reiškia, jog, siekiant nustatyti sistemingą pažeidimą pagal šį punktą, reikia nustatyti, kad buvo pažeista daugiau nei viena reikalavimų grupė, įtvirtinta PPTFPĮ 34 straipsnio 2 dalies 2 punkte. Tačiau neatrodo, jog pagal Direktyvos 59 straipsnio 1 dalį būtų reikalaujama, kad, siekiant pažeidimą laikyti sistemingu, būtinai turėtų būti nustatyti kelių reikalavimų grupių pažeidimai, kaip kad nurodyta PPTFPĮ 34 straipsnio 2 dalies 2 punkte. Kaip minėta, nagrinėjamoje byloje buvo nustatyti ne tik skirtingų reikalavimų grupių, bet ir keli tos pačios reikalavimų grupės, įtvirtintos PPTFPĮ 34 straipsnio 2 dalies 2 punkte, pažeidimai, kuriuos atsakovas taip pat laikė atskirais sistemingais pažeidimais ir už juos skyrė atskiras baudas. Taigi atsakovas laikė, kad tuo atveju, kai nustatyti tos pačios reikalavimų grupės ir skirtingų reikalavimų grupių, įtvirtintų PPTFPĮ 34 straipsnio 2 dalies 2 punkte, pažeidimai, kiekvienas nustatytas pažeidimas yra atskiras sistemingas pažeidimas, ir už kiekvieną nustatytą pažeidimą atsakovas skaičiavo atskiras baudas, atsižvelgdamas į PPTFPĮ įtvirtintą maksimalų baudos dydį.

55. Pažymėtina, kad nagrinėjamoje byloje ginčijamu Sprendimu buvo konstatuoti pažeidimai PPTFPĮ nuostatų, kurių dalis įgyvendina tiek tame pačiame, tiek skirtinguose Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalies a – d punktuose išdėstytus reikalavimus. Pavyzdžiui, nustatant pažeidimą Nr. 3, buvo konstatuoti, be kita ko, PPTFPĮ 14 straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punktų, įgyvendinančių atitinkamas Direktyvos 2015/849 20 straipsnio nuostatas, pažeidimai. Nustatant pažeidimą Nr. 4, buvo konstatuoti PPTFPĮ 9 straipsnio 13 ir 14 dalių, įgyvendinančių Direktyvos 2015/849 13 straipsnio 1 dalies b ir c punktų nuostatas, pažeidimai. Nustatant pažeidimą Nr. 6, buvo, be kita ko, konstatuotas PPTFPĮ 16 straipsnio 2 dalies, įgyvendinančios Direktyvos 2015/849 33, 34, 35 straipsnių nuostatas, pažeidimas.

56. Atsižvelgiant į Direktyvos 2015/849 59 straipsnio tekstą, išplėstinei teisėjų kolegijai kyla abejonių, ar su Direktyvos 2015/849 59 straipsniu suderinamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kompetentingai nacionalinei institucijai vieno patikrinimo metu nustačius kelis tiek tos pačios reikalavimų grupės, tiek skirtingų reikalavimų grupių pagal Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalies a – d punktus pažeidimus, kiekvienas iš pažeidimų yra laikomas atskiru sistemingu pažeidimu, ir už kiekvieną jų skaičiuojamos atskiros baudos, atsižvelgiant į nacionaliniame įstatyme, įgyvendinančiame Direktyvą 2015/849, nustatytą maksimalų baudos dydį. Jei tokios nacionalinės teisės nuostatos nėra suderinamos su Direktyvos 2015/849

59 straipsniu, taip pat kyla klausimas, į kokius kriterijus turėtų būti atsižvelgiama sprendžiant, ar pažeidimas pagal Direktyvos 2015/849 59 straipsnį yra sistemingas?

57. Pažymėtina, kad Direktyvos 2015/849 tekste nėra pateiktas detalus sistemingo ar šiurkštaus pažeidimo apibrėžimas, o Direktyvos 2015/849 5 straipsnyje yra nurodyta, jog „Siekdamos užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, valstybės narės šios direktyvos taikymo srityje gali priimti arba palikti galioti griežtesnes nuostatas, neviršydamos Sąjungos teisėje nustatytų apribojimų.“ Be to, Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 4 dalyje nustatyta, jog „Valstybės narės gali kompetentingoms institucijoms suteikti įgaliojimus, be 2 dalies a–d punktuose nurodytų sankcijų, taikyti papildomų rūšių administracines sankcijas arba administracines pinigines baudas, kurių dydis viršija 2 dalies e punkte ir 3 dalyje nurodytas sumas.“ Taigi valstybėms narėms yra suteikta tam tikra diskrecija priimti griežtesnes nuostatas, neviršijant Sąjungos teisėje nustatytų apribojimų. Tačiau išplėstinei teisėjų kolegijai kyla abejonių, ar šios Direktyvos 2015/849 nuostatos gali būti aiškinamos kaip suteikiančios diskreciją valstybėms narėms įtvirtinti tokias nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias nacionalinė kompetentinga institucija gali skirti kelias baudas už to paties patikrinimo metu nustatytus pažeidimus, kiekvieną iš baudų skaičiuojant pagal nacionaliniame įstatyme nustatytą maksimalią ribą (nagrinėjamu atveju – 5 100 000 EUR), kai nustatyta, jog pažeisti reikalavimai, išdėstyti Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalies a – d punktuose.

58. Atsižvelgiant į tai, kad Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalyje kalbama apie atvejus, kai „įpareigotieji subjektai šiurkščiai, pakartotinai, sistemingai arba keliais iš šių būdų pažeidžia šios dalies a – d punktuose nurodytus reikalavimus“, o to paties straipsnio 3 dalies a punkte nurodyta, jog valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai atitinkamas įpareigotasis subjektas yra kredito įstaiga arba finansų įstaiga, taip pat būtų galima taikyti maksimalias administracines pinigines sankcijas, kurių dydis būtų bent 5 000 000 EUR arba 10 % bendros metinės apyvartos <...>, išplėstinės teisėjų kolegijos nuomone, nustačius Direktyvos 59 straipsnio 1 dalyje nurodytą pažeidimą, turėtų būti taikoma viena administracinė pinigine sankcija, kurios maksimalus dydis nurodytas Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 3 dalies a punkte. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad laikant, jog už kiekvieną tuo pat metu nustatytą Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalyje nurodytą pažeidimą galėtų būti skiriamos atskiros baudos, bendras tuo pat metu skiriamų baudų maksimalus dydis galėtų daugelį kartų viršyti Direktyvos 2015/849 3 dalies a punkte nustatytą maksimalų baudos dydį, todėl kyla abejonių, ar tokia situacija būtų suderinama su teisinio saugumo ir proporcingumo principais.

59. Šiomis aplinkybėmis, siekiant išsklaidyti kilusias abejones dėl ginčo teisiniams santykiams aktualių Europos Sąjungos teisės normų aiškinimo bei taikymo, yra tikslinga kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu išaiškinti aptartas Sąjungos taisykles. Atsakymas į šios nutarties rezoliucinėje dalyje nurodytus klausimus turėtų esminę reikšmę nagrinėjamai bylai, nes sudarytų prielaidas, be kita ko, išsiaiškinti tikrąjį Sąjungos taisyklių turinį bei užtikrinti Sąjungos teisės viršenybę.

60. Pareiškėjas 2023 m. liepos 5 d. pateikė prašymą laikyti neviešais duomenis, nurodytus pareiškėjo prašymo 34 punkte: i) pareiškėjo 2020 m. gruodžio 14 d. skundo III skyrių, priedus Nr. 1–12, 14–23; ii) Lietuvos banko 2021 m. sausio 26 d. atsiliepimo į pareiškėjo skundą III skyrių, priedus Nr. 1–14; iii) pareiškėjo 2021 m. rugpjūčio 24 d. paaiškinimų I skyrių; iv) Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. rugsėjo 21 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. e14-1519-764/2021, išskyrus motyvuojamojoje dalyje pateiktus motyvus, susijusius su pažeidimų kvalifikavimu į šiurkščius ir sistemingus bei baudos apskaičiavimu; v) pareiškėjo 2021 m. spalio 21 d. apeliacinio skundo I ir II skyrius ir priedus Nr. 1–2; vi) Lietuvos banko 2021 m. spalio 21 d.

apeliacinio skundo II ir III skyrius; vii) pareiškėjo 2021 m. lapkričio 23 d. atsiliepimo į Lietuvos banko apeliacinį skundą II skyrių; viii) Lietuvos banko 2021 m. lapkričio 23 d. atsiliepimo į pareiškėjo apeliacinį skundą I skyrių ir priedą Nr. 1., ir nurodė šio prašymo motyvus.

61. Išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgusi į šį pareiškėjo prašymą, taip pat į PPTFPĮ 41 straipsnio 1 dalies nuostatas bei į laiką, kuris praėjo nuo ginčijamo Sprendimo priėmimo, šį pareiškėjo prašymą tenkina iš dalies ir pripažįsta neviešais pareiškėjo 2023 m. liepos 5 d. prašymo 34 punkte nurodytus duomenis, išskyrus ginčijamo Sprendimo 1.4, 2.4, 3.4, 4.4, 5.4, 6.4, 7.4, 8.4 punktus, kadangi šiuose Sprendimo punktuose esančią informaciją yra būtina nurodyti, siekiant pakankamai aiškiai atskleisti bylos kontekstą, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas galėtų pateikti visapusišką teisės aiškinimą, kuris būtų naudingas ir kitoms valstybėms narėms.

Vadovaudamasi tuo, kas išdėstyta pirmiau ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 40¹ straipsniu, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 14, 49 straipsniais, 100 straipsnio 1 dalies 9 punktu, 137 straipsniu, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija

n u t a r i a :

Atnaujinti bylos nagrinėjimą iš esmės.

Kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą šiais klausimais:

1. Ar Direktyvos 2015/849 59 straipsnis turėtų būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias kompetentingai nacionalinei institucijai vieno patikrinimo metu nustatčius kelis skirtingų reikalavimų grupių pagal Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalies a – d punktus pažeidimus, kiekvienas iš pažeidimų yra laikomas atskiru sistemingu pažeidimu, ir už kiekvieną jų skaičiuojamos atskiros baudos, atsižvelgiant į nacionaliniame įstatyme, įgyvendinančiame Direktyvą 2015/849, nustatytą maksimalų baudos dydį?

2. Ar Direktyvos 2015/849 59 straipsnis turėtų būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias kompetentingai nacionalinei institucijai vieno patikrinimo metu nustatčius kelis tos pačios reikalavimų grupės pagal Direktyvos 2015/849 59 straipsnio 1 dalies a – d punktus pažeidimus, kiekvienas iš pažeidimų yra laikomas atskiru sistemingu pažeidimu, ir už kiekvieną jų skaičiuojamos atskiros baudos, atsižvelgiant į nacionaliniame įstatyme, įgyvendinančiame Direktyvą 2015/849, nustatytą maksimalų baudos dydį?

3. Jei atsakymas į bent vieną iš pirmiau išdėstytų klausimų yra teigiamas, į kokius kriterijus turėtų būti atsižvelgiama sprendžiant, ar pažeidimas pagal Direktyvos 2015/849 59 straipsnį yra sistemingas?

Pripažinti neviešais pareiškėjo M 2023 m. liepos 5 d. prašymo 34 punkte nurodytus duomenis, išskyrus Lietuvos banko Finansų rinkos priežiūros tarnybos direktorės 2020 m. lapkričio 13 d. sprendimo Nr. V 2020/(34.3.E-3400)-419-7 „Dėl poveikio priemonės taikymo M“ 1.4, 2.4, 3.4, 4.4, 5.4, 6.4, 7.4, 8.4 punktus.

Nagrinėjamą administracinę bylą sustabdyti iki bus gautas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Rytis Krasauskas

Iveta Peliene

Milda Vainiene

Dalia Višinskienė

Skirgailė Žalimienė